

Leksioni 1

Endri Raco

22 April, 2024

Section 1

Hyrje

- Instalimi i Python
- Konceptet bazë të programimit në Python
- Analizimi i të dhënave me Python
- Vizualizimi i të dhënave në Python

- Procesimi i të dhënave vektor
- Procesimi i të dhënave raster
- Vizualizimi i të dhënave gjeografike
- Lidhja me burimet gjeografike online

- Interpolimi hapësinor
- Analiza e rrjetit hapësinor
- Analiza e terrenit

Section 2

Instalimi

- Python dhe libraritë e tij mund të instalohen lehtësisht duke përdorur paketa të ndryshme.
- Për të instaluar Python-in, **Miniconda** është një zgjedhje e mirë sepse ofron një mjedis të qëndrueshëm dhe mënjanon konfliktin e librarive.

Menaxhimi i Varësive midis librarive (dependency)

- Python ka një numër të madh librarish të disponueshme që mund të kenë varësi të ndërsjella.
- Është e rëndësishme që libraritë dhe versionet e tyre të punojnë mirë së bashku.
- Menaxhimi i librarive (package managers)

Pluset e përdorimit të Miniconda

- Miniconda përfshin një menaxher librarish që lehtëson instalimin dhe përditësimin.
- Ka support shumë të mirë
- Falas
- Ofron ndërfaqe grafike për lehtësi përdorimi

Mjediset Virtuale (Virtual environments)

- Mjediset virtuale krijojnë një hapësirë të izoluar për projektet tona Python.
- Krijimi i mjediseve virtuale ndihmon për të shmangur konfliktet midis librarive dhe instalimeve të ndryshme.
- Mund të krijojmë mjedise të shumta dhe të kalojmë lehtësisht mes tyre.

- Përdorim skedarët **YAML** për të dokumentuar konfiguratimet e mjedisëve që krijojmë.
- Në skedarët YAML, mund të përcaktojmë specifikat e mjedisit, përfshirë versionin e Python-it dhe libraritë që do përdorim.

- Format i tipik për mjediset Conda/Mamba është **environment.yaml**

- Është një praktikë e mirë të instalojmë të gjitha libraritë (kur është e mundur) nga i njëjti kanal Conda, si p.sh., **conda-forge**, dhe të mos përziejmë **Conda** dhe **Pip** për instalime nëse nuk është e domosdoshme.

Çfarë është një Kanal Conda

- Një kanal Conda është një vendndodhje/server me një adresë të dedikuar në internet, ku ruhen libraritë.
- Kanali shërben si bazë për strehimin(repository) e librarive, dhe menaxherët e paketave (si Conda/Mamba) kërkojnë dhe shkarkojnë libraritë nga këto kanale.

Windows:

- Shkarkojmë versionin Miniconda të bazuar në Python 3 që është i përshtatshëm për sistemin operativ ku do punojmë.

<https://docs.conda.io/en/latest/miniconda.html#latest-miniconda-installer-links>

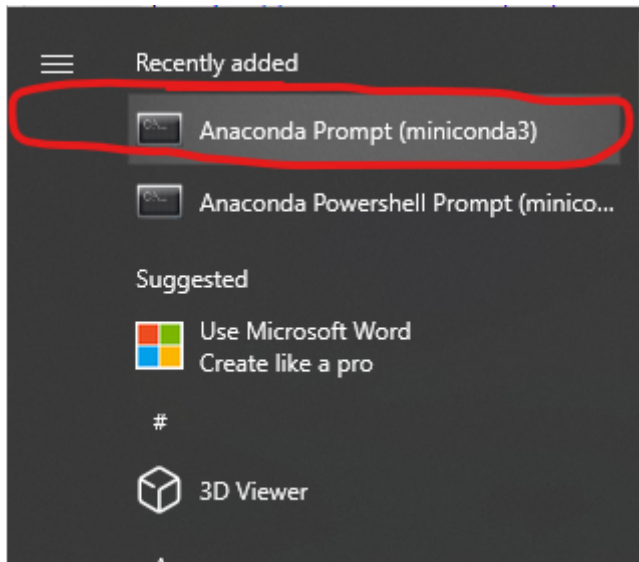
- Ndjekim udhëzimet e instalimit nga faqja e Miniconda.

Kontrolli i instalimit

- Hapim **Terminalin** ose **Anaconda Prompt**

- Për të siguruar që conda është instaluar siç duhet, ekzekutojmë komandën:


```
Anaconda Prompt (miniconda3)
(base) C:\Users\ENDRI>conda --version
conda 24.3.0
(base) C:\Users\ENDRI>
```


- Mamba është një menaxher librarish për Miniconda.
- Për të instaluar **mamba**, hapim **Terminalin** ose **Command Prompt** në Windows si administrator.
- Ekzekutojmë komandën:

```
conda install mamba -n base -c conda-forge
```


- Do përdorim skedarin **environment.yml** që përmban listën e librarive të nevojshme
- Hapim Terminalin dhe shkoni te direktoria ku keni shkarkuar environment.yml

- Krijojmë mjedisin Python duke ekzekutuar:

```
mamba env create -f environment.yml
```


Për të aktivizuar mjedisin e ri:

```
conda activate pythongis
```


- Për të filluar **JupyterLab**, ekzekutojmë komandën në **Terminal** ose **Command Prompt**:

```
jupyter lab
```


- JupyterLab duhet të hapet automatikisht në një faqe browser

Për të instaluar paketa të reja, përdorim komandën:

```
mamba install -c conda-forge package-name
```


- Një shembull për instalimin e librarisë pandas nga kanali conda-forge:

```
mamba install -c conda-forge pandas
```


- Në rast se shfaqet ndonjë gabim, kontrollojmë versionet dhe kanalet e librarive ekzistuese me komandën:

```
mamba list
```


Çfarë është JupyterLab?

- JupyterLab është një mjet programimi i bazuar në shfletues (browser) për programim dhe data science.
- Ofron një mjedis të integruar që përfshin interpretues Python, redaktor teksti, terminal, dhe shumë më tepër.

Përbërësit Kryesorë të JupyterLab

• File Browser (Paneli i Navigimit):

The screenshot shows the JupyterLab interface with several panels and annotations. A red arrow points to the '+' button in the top-left toolbar, with the text "Open a 'Launcher' panel (+) or create a new folder". The left sidebar contains the "File Browser" panel, which lists files in the directory "/chapter-01/nb/". A red box highlights this panel with the text "Navigation panel showing all the files in a directory". The main area displays the "Launcher" panel, which contains buttons for "Notebook", "Console", and "Other". A red box highlights the "Notebook" button with the text "Button for creating a new Notebook". Another red box highlights the "Console" button with the text "Button for launching a Python interpreter". A third red box highlights the "Other" section, which contains buttons for "Terminal", "Text File", "Markdown File", "Python File", and "Show Contextual Help", with the text "Buttons for opening a Terminal or creating files". At the bottom, a terminal window is open, showing the command prompt "hentenika@hentenika-XPS-12 X" and the command "(base) hentenika@hentenika-XPS-15-7596:~/edu/Python-GIS-book/source\$". A red box highlights this terminal window with the text "Window for running terminal commands".

Open a "Launcher" panel (+) or create a new folder

A "Launcher" panel:

Navigation panel showing all the files in a directory

Button for creating a new Notebook

Button for launching a Python interpreter

Buttons for opening a Terminal or creating files

Window for running terminal commands

Përbërësit Kryesorë të JupyterLab

The screenshot displays the JupyterLab web interface. On the left is the **Navigation panel**, which shows a file tree for the directory `/chapter-01/nb/`. It lists several Jupyter Notebook files (e.g., `00-motivation.ipynb`, `01-computers-and-programs.ipynb`) along with their last modified times. A red arrow points to the **Launcher panel (+)** button at the top of this panel, with the text "Open a 'Launcher' panel (+) or create a new folder".

The main area of the interface is titled **A "Launcher" panel:**. It contains several buttons for creating or launching different types of content:

- Notebook**: A button with a Jupyter logo icon, labeled "Button for creating a new Notebook".
- Console**: A button with a Python logo icon, labeled "Button for launching a Python interpreter".
- Other**: A section containing buttons for **Terminal** (shell icon), **Text File** (list icon), **Markdown File** (M icon), **Python File** (Python logo icon), and **Show Contextual Help** (help icon). These are collectively labeled "Buttons for opening a Terminal or creating files".

At the bottom of the interface is a **Window for running terminal commands**, showing a terminal session with the prompt `hertenka@hertenka-XPS-12 x` and the current directory `(base) hertenka@hertenka-XPS-15-7590 ~/edu/Python-GIS-book/source$`.

- **Launcher Panel (Paneli i Nisjes):**

- I vendosur në të djathtë të ndërfaqes.
- Përdoret për të krijuar elemente të rinj, si Jupyter Notebooks, skedarë të rinj teksti, ose terminale të reja.
- Mund të krijojmë dokumente të reja ose sesione të reja për programim nga ky panel.

Përbërësit Kryesorë të JupyterLab

Buttons to save the Notebook, create a new cell (+), cut/paste cells, run a cell, or interrupt the kernel

The screenshot displays the JupyterLab interface. At the top, a toolbar contains icons for saving, creating a new cell, cutting, pasting, running a cell, and interrupting the kernel. A red box highlights these icons, with an arrow pointing to the explanatory text on the left. To the right of the toolbar, a 'Cell Type Selector' dropdown menu is open, showing options for 'Code', 'Markdown', and 'Raw'. The main content area is titled 'Basic elements of Python' and contains a code cell and a markdown cell. The code cell is currently active and in 'Code' mode, containing two lines of Python code: `[1]: 1 + 1` and `[1]: 2`. A red box highlights the code cell, with text indicating it is the currently activated cell and can be run by pressing Shift+Enter. Below the code cell, a markdown cell is shown, containing text about functions. A red box highlights the markdown cell, with text indicating it can be edited by double-clicking.

Buttons to save the Notebook, create a new cell (+), cut/paste cells, run a cell, or interrupt the kernel

Cell Type Selector

Basic elements of Python

In this section, we will introduce some basic programming concepts in Python.

Simple Python math

We will start our Python introduction by learning a bit of the basic operations you can perform. Python can be used as a simple calculator. Let's try it out with some simple math operations such as `1 + 1` or `5 * 7`. When using a Jupyter Notebook you can press **Shift-Enter** to execute the code cells.

```
[1]: 1 + 1
[1]: 2
[2]: 5 * 7
[2]: 35
```

Currently activated cell which is in "Code" mode
Run the cell by pressing the Shift+Enter keys

If you want to edit and re-run some code, simply make changes to the Python cell and press **Shift-Enter** to execute the modified code.

A Markdown cell with text that can be edited by double clicking

Functions

You can use Python for more advanced math by using a `{term} function`. Functions are pieces of code that perform a single action such as printing information to the screen (e.g., the `print()` function). Functions exist for a huge number of operations in Python.

Let's try out a few simple examples using functions to find the sine or square root of a value using the `sin()` and `sqrt()` functions.

Section 3

Programimi bazik në Python

Section 4

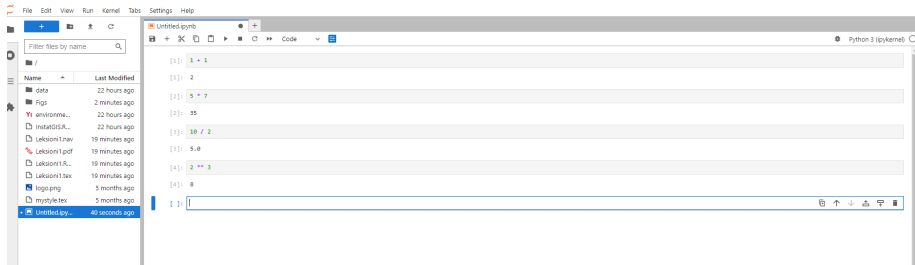
Matematika e Thjeshtë në Python

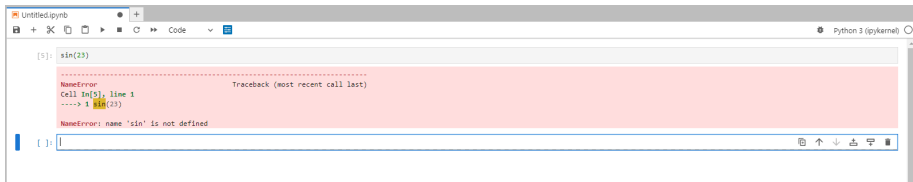
- Python mund të përdoret për të kryer operacione të thjeshta matematikore.
- Shembuj: $1 + 1$, $5 * 7$, $10 / 2$, $2 ** 3$.

- Në Jupyter Notebook, shtypim **Shift-Enter** për të ekzekutuar kodin.

Më shumë Veprime

The screenshot shows a Jupyter Notebook interface with a single code cell. The code cell contains the text `sin(23)`. Below the code cell, a red error message is displayed, indicating a `NameError`. The error message reads: `NameError: name 'sin' is not defined`. The notebook is titled "Untitled.ipynb" and is running on "Python 3 (ipykernel)".

```
[5]: sin(23)
```

```
-----
NameError                                Traceback (most recent call last)
Cell In[5], line 1
----> 1 sin(23)

NameError: name 'sin' is not defined
```


Çfarë është Një FunkSION?

- FunkSIONet janë pjesë të kodit që kryejnë një veprim të vetëm, si p.sh., printimi i informacionit në ekran.
- Python ka një shumëllojshmëri të madhe funksionesh për operacione të ndryshme.

- Funksioni **print()** përdoret për të shfaqur tekst në ekran.
- Funksioni **len()** kthen gjatësinë e një liste ose vargu.
- Funksioni **sum()** llogarit shumën e elementeve në një listë.

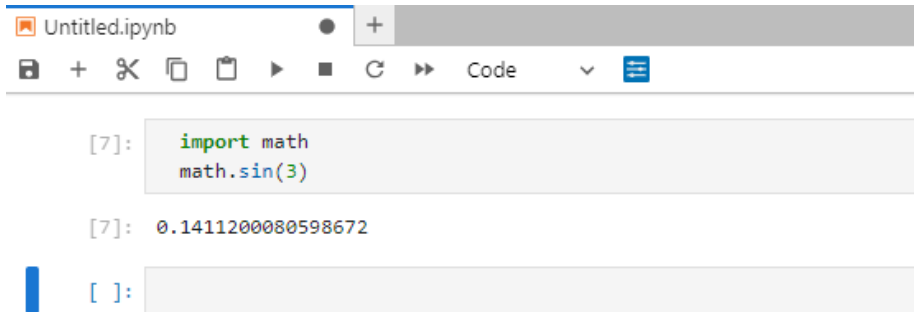
- Për të bërë veprime më komplekse, përdorim module të tilla si `math`.
- Importojmë modulin `math` për të përdorur funksione si `math.sin()`, `math.sqrt()`, etj.


```
import math  
math.sin(3)  
math.sqrt(4)
```


The image shows a Jupyter Notebook interface. At the top, there is a tab labeled "Untitled.ipynb". Below the tab is a toolbar with various icons for file operations (save, new, delete, copy, paste) and execution (run, step, code, help). The main area contains two code cells. The first cell, labeled "[7]:", contains the code `import math` and `math.sin(3)`. The second cell, also labeled "[7]:", displays the output `0.1411200080598672`. A third cell, labeled "[ ]:", is currently empty.

```
[7]: import math
      math.sin(3)
```

```
[7]: 0.1411200080598672
```

```
[ ]:
```

Ja përmbledhja e asaj që pamë:

- Çfarë Është Një Modul?

- Një modul është një grup pjesësh kodi, si p.sh funksione, që janë të lidhura me njëri-tjetrin.
- Modulet individuale shpesh përfshihen në një grup të quajtur bibliotekë.

- Si Të Ngarkoni Një Modul?

- Për të ngarkuar një modul, përdorni deklaratën **import**.
- Funksionet që janë pjesë e një moduli mund të përdoren duke shkruar **modulename.functionname()**
- Për shembull, **sin()** është një funksion i modulit **math**, dhe përdoret duke shkruar **math.sin()** me një numër brenda kllapave.

- Përdorimi i Moduleve në Jupyter Notebook
  - Në Jupyter Notebook, variablat që përcaktohen në qelizat e mëparshme janë të disponueshme për përdorim në qelizat që pasojnë, për sa kohë që ato janë ekzekutuar më parë.
  - Kjo lejon ruajtjen e variablave për përdorim të mëtejshëm gjatë ekzekutimit të kodit. Konstantet në Module
  - Modulet gjithashtu mund të përmbajnë konstante si **math.pi**

Për të thirrur konstante, nuk përdoren kllapa; thjesht shkruajmë emrin e konstantes

Section 5

Kombinimi i Funksioneve në Python

Kombinimi i Funksioneve me print()

- Funksioni `print()` shfaq tekstin në ekran.
- Për të printuar rezultatin e një funksioni tjetër, përdorim `print()` brenda kodit:

```
import math  
print(math.sqrt(4))    # Shfaq 2.0
```


Kombinimi i Tekstit me Vlerat e Llogaritura

- Përdorim **print()** për të shfaqur tekst dhe vlera të llogaritura së bashku.

Shembull:

```
print("Dy plus dy është", 2 + 2)  # Shfaq "Dy plus dy është 4"
```


- Kombinojmë funksione të ndryshme për të prodhuar rezultat më të avancuar:

Shembull:

```
print("Rrënja katrore e 4 është", math.sqrt(4))
```


Përdorimi i Variablave në Python

- Për të caktuar vlerën e një variabli, përdorni =:

```
temp_celsius = 10.0
```


Përdorimi i Variablave në Python

- Për të parë vlerën e një variabli, përdorim **print()** ose thjesht emrin e variablit në një qelizë Jupyter Notebook:

```
temp_celsius    # Kthen 10.0
```


- Për të kombinuar tekst dhe vlera të llogaritura, përdorim **print()**

Shembull:

```
print("Temperatura në Fahrenheit:", 9 / 5 * temp_celsius + 32)
```


- Variablat mund të përditësohen me vlera të reja:

Shembull:

```
temp_celsius = 15.0  
print("Temperatura në Celsius është tani:", temp_celsius)
```


- Nëse përpiqeni të përdorni një variabël që nuk është definuar, do të merrni një **NameError**

Gabimi **NameError**

- Ky gabim ndodh kur një variabël ose funksion nuk është definuar.

```
print("Temperature in Celsius:", 5 / 9 * (tempFahrenheit - 32))
```


Trajtimi i Gabimeve të Zakonshme në Python

- Për të zgjidhur këtë gabim, sigurohemi që të gjitha variablat dhe funksionet të jenë të definuara dhe të importuara siç duhet.

```
tempFahrenheit = 9 / 5 * temp_celsius + 32
```


Section 6

Llojet e të Dhënave në Python

Llojet e të Dhënave në Python

- Lloji i të dhënave përcakton karakteristikat e të dhënave në një program.
- Python ka katër lloje bazë të të dhënave: *int*, *float*, *str* dhe *bool*.

- **int:** vlera të plota të numrave të plotë.
- **float:** vlera dhjetore.
- **str:** vargje karakteresh (tekste).
- **bool:** vlera të tipit të vërtetë/false.

Shembuj të Llojeve të të Dhënave

int: 4

float: 3.1415

str: 'Hot'

bool: True

- Përdorim funksionin **type()** për të marrë llojin e të dhënave të një variabli.

Shembull:

```
weatherForecast = "Hot"  
type(weatherForecast)  # Kthen "str"
```


- Llojet e të dhënave janë të rëndësishme sepse disa prej tyre nuk janë kompatibël me njëri-tjetrin.
- Për shembull, nuk mund të mbledhim një int me një str.

Gabimi **TypeError**

- Ky gabim ndodh kur përpiqeni të kryejmë operacione me tipe të ndryshme të dhënave që nuk janë kompatibël.

Shembull:

```
tempFahrenheit + 5.0 * "Hot" # Kthen TypeError
```

- Për të shmangur këtë gabim, sigurohemi që të gjitha llojet e dhënave të jenë të kompatibël përpara se të kryejmë veprime.

Çfarë Është Një Listë?

- Një listë është një koleksion vlerash të lidhura së bashku me një variabël të vetme.
- Listat mund të përmbajnë lloje të ndryshme të dhënash, si numra, vargje, ose madje edhe lista të tjera.

Krijimi i Një Liste

- Për të krijuar një listë, përdorim kllapat katrore [] dhe ndajmë elementët me presje.
- Shembull:

```
station_names = ["Tirane", "Durrës", "Elbasan", "Sarandë"]
```


Kontrollimi i Llojit të Një Liste

- Përdorim funksionin **type()** për të kontrolluar nëse një variabël është një listë.
- Shembull:

```
type(station_names)  # Kthen "list"
```


- Listat mund të përdoren për të ruajtur shumë vlera të lidhura.
- Në Python, listat janë një nga llojet më të zakonshme të koleksioneve.

Indeksimi në Python

- Një indeks është një numër që tregon një pozicion në listë.
- Indeksi i parë është gjithmonë 0, prandaj për të marrë elementin e parë të një liste, përdorim indeksin 0.

```
station_names[0]    # Kthen "Tirane"
```


Marrja e Një Vlere nga Një Listë

- Për të marrë një vlerë nga një listë, përdorim indeksin e duhur.
- Shembull:

```
station_names[1]  # Kthen "Durrës"
```


Për të marrë elementë nga fundi i një liste, përdorim indekse negativë.

- Shembull:

```
station_names[-1] # Kthen "Sarande"
```

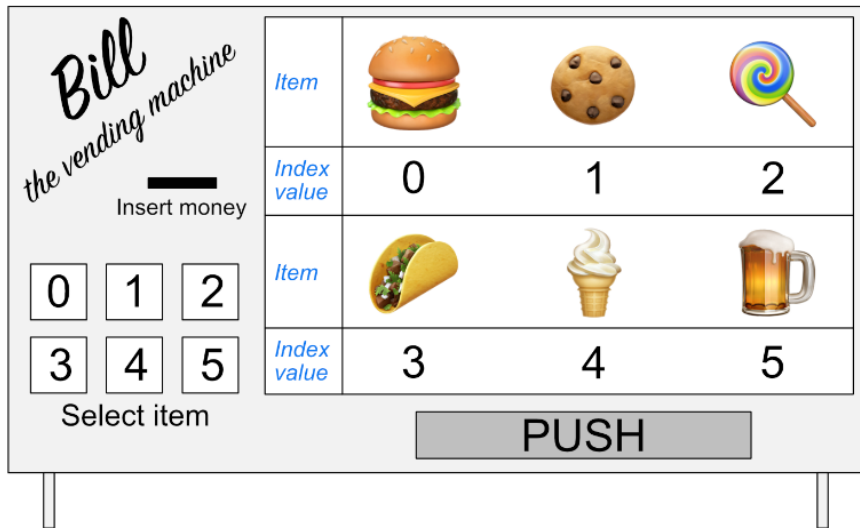

Kujdes me Indekset Jashtë Kufijve

- Nëse përdorim një indeks që është jashtë kufijve të listës, do të marrim një **IndexError**.
- Shembull:

```
station_names[4]    # Kthen "IndexError: list index out of range"
```


- Makina automatike që përmban 6 artikuj.
- Si Python, makina automatike përdor indekse për të zgjedhur artikujt.
- Indeksi i parë është gjithmonë 0, dhe numri rritet me njësi.
- Për të marrë një artikull nga makina automatike, duhet të përdorim indeksin e duhur.

- Për të marrë një taco, do të zgjidhnit butonin 3.
- Në Python, për të marrë një artikull nga një listë, përdorim indeksin përkatës:

```
Bill[3] # Kthen "Taco"
```


Gjetja e Gjatësisë së Një Liste

- Për të marrë gjatësinë e një liste, përdorim funksionin `len()`:

```
qytete = ["Tiranë", "Durrës", "Shkodër", "Vlorë"]  
len(qytete)  # Kthen 4
```


Përdorimi i `len()` për të gjetur vlerën e fundit të një liste

- Duke përdorur **`len()`**, mund të gjejmë indeksin e fundit të një liste.
- Indeksi i fundit është gjithmonë **`len(qytete) - 1`**:

```
qytete[len(qytete) - 1]  # Kthen "Vlorë"
```


Përdorimi i len() për të gjetur vlerën e fundit të një liste

- Për të marrë vlerën e fundit, përdorim indeksin -1:

```
qytete[-1]  # Kthen "Vlorë"
```


Kujdes me Indeksset Jashtë Kufijve

- Nëse përdorim një indeks që është jashtë kufijve të listës, do të merrni një `IndexError`.

```
qytete[4] # Kthen "IndexError: list index out of range"
```


Përdorimi i Indeksimit Negativ

- Indeksimi negativ na lejon të marrim elementë nga fundi i një liste.
- Indeksi `-1` jep vlerën e fundit, ndërsa indekset me vlera më të mëdha negative shkojnë drejt fillimit të listës:

```
qytete = ["Tiranë", "Durrës", "Shkodër", "Vlorë"]  
qytete[-1]    # Kthen "Vlorë"  
qytete[-2]    # Kthen "Shkodër"
```


Kujdes me Indekset Negativë

Edhe pse indeksimi negativ është i dobishëm, përdorimi i një indeksi jashtë kufijve shkakton **IndexError**:

```
qytete[-5]  # Kthen "IndexError: list index out of range"
```


- Indeksi **-len(qytete)** jep vlerën e parë në listë:

```
qytete[-len(qytete)]  # Kthen "Tiranë"
```


- Një nga avantazhet e listave është se ato mund të ndryshohen pasi të krijohen.
- Për të ndryshuar një vlerë në një listë, përdorim indeksin për të përcaktuar pozicionin e vlerës që duam të ndryshojmë.

Shembull: Listë e Qyteteve Shqiptare

- Le të krijojmë një listë që përfshin qytetet kryesore shqiptare:

```
qytete = ["Tiranë", "Durrës", "Shkodër", "Vlorë"]
```


- Për të ndryshuar qytetin e tretë në listë, përdorim indeksin përkatës:

```
qytete[2] = "Elbasan"  # Ndryshon Shkodrën në Elbasan
```


Shembull: Listë e Qyteteve Shqiptare

Pas modifikimit të vlerës, mund të printojmë listën për të parë ndryshimin:

```
print(qytete)  # Kthen ["Tiranë", "Durrës", "Elbasan", "Vlorë"]
```


- Indeksi i parë është gjithmonë 0, kështu që për të ndryshuar vlerën e parë, përdorim indeksin 0:

```
qytete[0] = "Korçë"  # Ndryshon Tiranën në Korçë
```


- Për të ndryshuar vlerën e fundit, përdorim indeksin -1:

```
qytete[-1] = "Sarandë"  # Ndryshon Vlorën në Sarandë
```


Përdorimi i Indekseve për Modifikim

Pas modifikimit, printoni listën për të verifikuar ndryshimin:

```
print(qytete)  # Kthen ["Korçë", "Durrës", "Elbasan", "Sarandë"]
```


Kujdes me Indekset Jashtë Kufijve

Nëse përdorni një indeks që është jashtë kufijve të listës, do të marrim një **IndexError**.

Për të ndryshuar vlerat e mesme, përdorim indeksin përkatës:

```
qytete[1] = "Fier"  # Ndryshon Durrësin në Fier
```


Përdorimi i Indekseve për Modifikim

Pas modifikimit, printoni listën për të verifikuar ndryshimin:

```
print(qytete)  # Kthen ["Korçë", "Fier", "Elbasan", "Sarandë"]
```


Lista që Përmban Tipa të Ndryshëm të Dhënave

- Një nga përfitimet e një liste është se ajo mund të përmbajë lloje të ndryshme të dhënash në të njëjtin koleksion.
- Për shembull, le të krijojmë një listë që përmban emrin e një qyteti shqiptar, kodin e postës, koordinatat gjeografike, dhe një atribut tjetër.

```
city_name = "Tiranë"  
postal_code = 1001  
city_lat = 41.3275  
city_lon = 19.8189  
major_landmark = "Sheshi Skënderbej"
```


Lista që Përmban Tipa të Ndryshëm të Dhënave

- Kombinojmë këto variabla në një listë që përmban lloje të ndryshme të dhënash:

```
city_info = [city_name, postal_code, city_lat, city_lon, major]
```


- Përdorim **type()** për të konfirmuar se është një listë:

```
type(city_info)  # Kthen "list"
```


- Për të kontrolluar llojet e të dhënave brenda listës, përdorim indekse të ndryshme:

```
type(city_info[0])    # Kthen "str"  
type(city_info[1])    # Kthen "int"  
type(city_info[2])    # Kthen "float"
```


Kujdes me Përzierjen e Llojeve të Dhënave

- Edhe pse një listë mund të përmbajë lloje të ndryshme, mund të jetë problematike në disa raste.
- Rekomandohet që listat të kenë lloje të ngjashme për të shmangur probleme në analizat e të dhënave.

- Le të kemi një listë me emrat e disa qyteteve kryesore në Shqipëri:

```
qytete = ["Tiranë", "Durrës", "Vlorë", "Shkodër"]
```


- Për të hequr vlerën e parë nga lista, përdorni del me indeksin e duhur:

```
del qytete[0]    # Heq "Tiranë"  
print(qytete)   # Kthen ['Durrës', 'Vlorë', 'Shkodër']
```


- Metoda **remove()** mund të përdoret për të hequr një element specifik nga lista pa përdorur indeksin:

```
qytete.remove("Durrës")    # Heq "Durrës"  
print(qytete)             # Kthen ['Vlorë', 'Shkodër']
```


- Për të shtuar vlera në fund të listës, përdorni `append()`:

```
qytete.append("Elbasan")  
qytete.append("Korçë")  
print(qytete)    # Kthen ['Vlorë', 'Shkodër', 'Elbasan', 'Korçë']
```


- Metoda `append()` është projektuar për listat, duke shtuar elementë në fund të një liste.
- Nuk ka kuptim ta përdorim për lloje të tjera të dhënash si `int`, sepse një numër i plotë nuk është një koleksion.

- Le të kemi një listë me emrat e disa qyteteve shqiptare:

```
qytete = ["Tiranë", "Durrës", "Vlorë", "Shkodër"]
```


Kur gjatësia e listës llogaritet, rezultati është një int:

```
qytete_length = len(qytete)  # Kthen 4
```


Çfarë ndodh kur përdorim `append` me `int`?

- Duke qenë se `int` është një lloj i dhënash që përfaqëson vlera të plota, nuk mund të shtojmë vlera në mënyrë sekuenciale si te një listë.
- Përpjekja për të përdorur `append()` me një `int` shkakton një **`AttributeError`**:

```
qytete_length.append(1)    # Kthen "AttributeError: 'int' object"
```


Zgjidhje për Shtimin e Vlerave të Tipit int

- Për të rritur një int, përdorim operacionet aritmetike të zakonshme:

```
qytete_length += 1  # Rrit vlerën me 1
```


Numërimi i Një Vlere në Listë

- Përdorim metodën `count()` për të parë sa herë një vlerë shfaqet në një listë.
- Shembull:

```
qytete = ["Tiranë", "Durrës", "Vlorë", "Shkodër", "Tiranë"]  
qytete.count("Tiranë")  # Kthen 2
```


Gjetja e Indeksit të Një Vlere

- Metoda *index()* na lejon të gjejmë indeksin e parë ku shfaqet një vlerë.
- Shembull:

```
qytete.index("Vlorë") # Kthen 2
```


Kthimi i Renditjes së Një Liste

- Për të kthyer renditjen e listës, përdorim metodën *reverse()*:

```
qytete.reverse()  
print(qytete)    # Kthen ['Shkodër', 'Vlorë', 'Durrës', 'Tiranë']
```


Kthimi i Renditjes së Një Liste

Kujdes kur përdorni *reverse()* dhe mos caktoni rezultatin në të njëjtën listë, pasi kjo do të shkaktojë një None:

```
qytete = qytete.reverse()  # Gabim! Kthen None dhe fshin përmbajtjen
```


- Metoda `sort()` mund të përdoret për të renditur listën në mënyrë alfabetike:

```
qytete.sort()
print(qytete)    # Kthen ['Durrës', 'Shkodër', 'Tiranë', 'Vlorë']
```


- Për të shmangur gabimet, mos caktoni rezultatin e `sort()` në listën e njëjtë, pasi kjo do të shkaktojë një `None`:

```
qytete = qytete.sort()  # Gabim! Kthen None dhe fshin përmbajtjen
```


Definimi i Variablave me Tipa të Ndryshëm

- Në këtë shembull, kemi pesë variabla që përfaqësojnë të dhëna të ndryshme për një qytet ose një stacion:

```
station_name = "Tiranë"  
station_id = 1001  
station_lat = 41.3275  
station_lon = 19.8189  
station_type = "Kryeqytet"
```


- Përdorim funksionin *type()* për të kontrolluar llojin e një variabli:

```
type(station_name)  # Kthen "str"  
type(station_id)   # Kthen "int"  
type(station_lat)  # Kthen "float"
```


- Nëse përpiqeni të bashkoni një varg me një numër të plotë, do të shkaktoni një `TypeError`:

```
station_name + station_id # Kthen "TypeError: can only concat
```


Konvertimi i Të Dhënave për Përputhshmëri

- Për të kombinuar një varg me një numër të plotë, duhet të konvertojmë numrin në një varg duke përdorur funksionin **str()**:

```
station_id_str = str(station_id)
station_name + station_id_str  # Kthen "Tiranë1001"
```


Konvertimi i Të Dhënave për Përputhshmëri

- Në mënyrë të ngjashme, mund të konvertojmë një varg ose një numër dhjetor në një numër të plotë duke përdorur *int()*, ose në një numër dhjetor duke përdorur *float()*: python

```
float("3.14")  # Kthen 3.14 (numër dhjetor)  
int("1001")   # Kthen 1001 (numër i plotë)
```


Section 7

Manipulimi i tekstit

Kombinimi i Tekstit dhe Numrave në Python

- Një mënyrë e zakonshme për të kombinuar vargje dhe numra është përdorimi i operatorit të shtimit +.
- Në këtë shembull, ne kombinojmë një emër qyteti dhe një kod postar për të krijuar një varg të ri:

```
city_name = "Tiranë"  
postal_code = 1001  
city_info = city_name + " - " + str(postal_code)  
city_info  # Kthen "Tiranë - 1001"
```


Përdorimi i F-Strings për Manipulimin e Tekstit

- Një metodë më e avancuar për të bashkuar vargjet dhe numrat është përdorimi i f-strings.
- F-strings lejojnë futjen e variablave brenda vargjeve në mënyrë dinamike.
- Shembull:

```
temp = 18.56789876
f_string_example = f"Temperatura në {city_name} është {temp:.2f} °C"
f_string_example # Kthen "Temperatura në Tiranë është 18.57 °C"
```


- Përdorni shkronjën `f` para vargut për të krijuar një f-string.
- Variablat mund të futen brenda vargut duke përdorur kllapat `{}`.

- Është gjithashtu e mundur të përdorni formatime për të rregulluar precizionin e numrave:

```
f_string_example = f"Temperatura është {temp:.2f} gradë Celsius"
```


Teknikat e Tjera për Manipulimin e Tekstit

- Përveç f-strings, ekzistojnë edhe metodat **.format()** dhe **%** për manipulimin e tekstit.
- Megjithatë, f-strings janë metoda e rekomanduar për shkak të thjeshtësisë dhe fleksibilitetit.
- Shembull me **.format()**:

```
format_example = "Temperatura në {} është {:.2f} gradë".format(18.57, "Tiranë")  
format_example # Kthen "Temperatura në Tiranë është 18.57 gradë"
```


Shembull me % (më pak i rekomanduar):

```
percent_example = "Temperatura në %s është %.2f gradë" % (city, temp)
percent_example  # Kthen "Temperatura në Tiranë është 18.57 gradë"
```


Ndarja e Një Vargu me `.split()`

- Metoda `.split()` lejon ndarjen e një vargu bazuar në një karakter të caktuar.
- Shembull:

```
tekst = "Qytete: Tiranë, Durrës, Shkodër"  
pjesë_te_ndara = tekst.split(":")  
pjesë_te_ndara # Kthen ['Qytete', ' Tiranë, Durrës, Shkodër']
```


Zëvendësimi i Një Fjale me .replace()

- Metoda *.replace()* lejon zëvendësimin e një fjale ose grupi karakteresh me një tjetër.
- Shembull:

```
tekst_ndryshuar = pjese_te_ndaura[1].replace("Tiranë", "Elbasan")  
tekst_ndryshuar # Kthen ' Elbasan, Durrës, Shkodër'
```


Prerja e Një Vargu për të Hequr Hapësirat e Panevojshme

- Për të prerë karakteret e panevojshme nga fillimi ose fundi i një vargu, mund të përdorim metodën `.strip()` ose të përdorim prerjen:

```
tekst_prere = pjese_te_ndaura[1][1:] # Hiq hapësirën në fillim  
tekst_prere.strip() # Hiq hapësirat nga fillimi dhe fundi
```


Ndryshimi i Shkronjave me `.upper()` dhe `.lower()`

- Për të ndryshuar të gjitha shkronjat në shkronja të mëdha, përdorni metodën `.upper()`:

```
tekst_prere.upper()    # Kthen 'ELBASAN, DURRËS, SHKODËR'
```


Ndryshimi i Shkronjave me `.upper()` dhe `.lower()`

- Për të kthyer të gjitha shkronjat në të vogla, përdorni metodën `.lower()`:

```
tekst_prere.lower()  # Kthen 'elbasan, durrës, shkodër'
```


- Për të kapitalizuar vetëm shkronjën e parë, përdorni metodën **.capitalize()**:

```
tekst_prere.capitalize()  # Kthen 'Elbasan, durrës, shkodër'
```


Section 8

Ciklet “For”

- Ciklet “for” na lejojnë të përsërisim një bllok kodi disa herë, si iterimi mbi një listë dhe kryerja e një veprimi për çdo element.
- Ato janë të dobishme për të automatizuar veprimet që përsëriten, për të shmangur gabimet dhe për të përmirësuar shkallëzueshmërinë e kodit.

Si shembull, le të përpiqemi të marrim qytetet shqiptare me indeksim manual:

```
qytete_shqiptare = ["Tiranë", "Durrës", "Shkodër", "Vlorë"]  
qytete_shqiptare[0]    # 'Tiranë'  
qytete_shqiptare[1]    # 'Durrës'  
qytete_shqiptare[2]    # 'Shkodër'  
qytete_shqiptare[3]    # 'Vlorë'  
qytete_shqiptare[4]    # Kjo do të shkaktojë IndexError
```


- Shembulli i përdorimit të indeksimit manual në listë
- Mund të shkaktojë gabime `IndexError` dhe nuk është i shkallëzueshëm për lista të gjata.

Përdorimi i ciklit “for” për të iteruar mbi një listë

- Kjo metodë është më fleksibël dhe e shkallëzueshme.
- Shembulli i përdorimit të ciklit “for” për të iteruar mbi listën e qyteteve shqiptare

Përdorimi i ciklit “for” për të iteruar mbi një listë

```
qytete_shqiptare = ["Tiranë", "Durrës", "Shkodër", "Vlorë"]  
for qytet në qytete_shqiptare:  
    print(qytet)
```


Formati i For Loop në Python

- Struktura e përgjithshme e një “for loop” në Python është si më poshtë:

```
for variabli në koleksion:  
    bëj diçka me variablin
```


- Variabli:

Mund të jetë çfarëdo emër që dëshirojmë.

Përdoret për të ruajtur vlerën aktuale nga koleksioni gjatë çdo iterimi.

- Duhet të mbarojë me një “:”.
- Ky simbol tregon që pjesa e kodit që pason është pjesë e “loop”.

- Kodi që duhet të ekzekutohet si pjesë e “for loop” duhet të jetë i vendosur me 4 hapësira nën deklaratën “for”.
- Ky indentim përcakton që ky kod është pjesë e “loop”.

Përfundimi i For Loop

- Nuk ka ndonjë fjalë speciale për të përfunduar “loop”.
- Mjafton të kthehesh tek indentimi normal për të treguar që “loop” ka përfunduar.

Shembull 1: Iterimi përmes një liste

```
fruta = ["mollë", "banane", "portokall"]  
for frutë në fruta:  
    print(frutë)
```

Ky “loop” iteron përmes një liste frutash dhe printon secilën.

Shembull 2: Përdorimi i range() për të përsëritur

```
për numër në range(5):  
    print(numër)
```

Ky “loop” iteron nga 0 në 4, duke printuar secilin numër.

Variabli For Loop në Python

- Në Python, variabli që përdoret në një “for loop” është një variabël i zakonshëm.
- Ai vazhdon të ekzistojë edhe pasi “loop” përfundon, duke marrë vlerën e fundit nga koleksioni i iteruar.


```
kushte_moti = [  
    "shi",  
    "dëborë",  
    "mjegull",  
    "diell",  
    "re",  
    "breshër",  
]
```

```
për mot në kushte_moti:  
    print(mot)
```


- Ky “for loop” iteron mbi një listë të kushteve të motit dhe printon secilën.
- Vlera e fundit që merr **moti** pas përfundimit të “loop” është “breshër”.

Kontrollimi i Vlerës së Variablit pas Loop

```
print("Pas loop-it, moti është", mot)
```

- Ky kod tregon se çfarë vlerë ka variabli pas përfundimit të “loop”.
- Në këtë rast, pasi “loop” ka përfunduar, vlera e variablit mot është “breshër”.

For Loops Duke Përdorur Funksionin range() në Python

- For loops në Python mund të përdoren për të iteruar mbi çdo listë vlerash.
- Funksioni **range()** krijon një seri numrash për të përcaktuar sa herë duhet të përsëritet një “for loop”.

Sintaksa e range()

Sintaksa bazë për **range()** është:

- **range(stop):** Krijon një listë nga 0 deri në numrin “stop - 1”.
- **range(start, stop, step):** Krijon një listë nga “start” deri në “stop - 1” me hapin e përcaktuar nga “step”.

Shembull: For Loop me range(5)

```
për vlerë në range(5):  
    print(vlerë)
```

- Ky “for loop” iteron 5 herë, duke printuar numrat nga 0 deri në 4.
- Funkzioni **range(5)** krijon një seri numrash nga 0 deri në 4.

Përdorimi i range() me Argumente të Përshtatura

- **range(start, stop, step)** lejon krijimin e serive të numrave me korniza dhe hapa të ndryshme.

```
për vlerë në range(1, 10, 2):  
    print(vlerë)
```

- Ky “for loop” iteron nga 1 deri në 9 me hap 2, duke printuar: 1, 3, 5, 7, 9.

Looping Mbi Listat Duke Përdorur Vlerat e Indeksit në Python

- Përdorimi i funksionit **len()** për të marrë gjatësinë e një liste lejon “for loops” më fleksibël.
- Duke përdorur funksionin **range()**, mund të iteroni mbi indeksat e një liste për të modifikuar vlerat e saj.

Shembull: Loop mbi Indeksat

```
numra = [5, 6, 7, 8]
për i në range(len(numra)):
    print("Vlera e i:", i)
    print("Vlera e numra[i] para shtimit:", numra[i])
    numra[i] = numra[i] + i
    print("Vlera e numra[i] pas shtimit:", numra[i])
    print("")
```


Shembull: Loop mbi Indeksat

- Ky “for loop” iteron mbi indeksat e listës numra.
- Shton vlerën e variablit i në secilin element të listës.

- Në iterimin e parë, i është 0, dhe lista mbetet e pandryshuar: [5, 6, 7, 8].
- Në iterimin e dytë, i është 1, dhe numra[1] bëhet 7.
- Në iterimin e tretë, i është 2, dhe numra[2] bëhet 9.
- Në iterimin e katërt, i është 3, dhe numra[3] bëhet 11.

Shohim se:

Indeksi në rritje:

- Pasi përdorim funksionin **range()**, vlera e variablit i fillon nga 0 dhe rritet me 1 në çdo iterim.

Modifikimi i Listës:

- Vlera e re që ndryshohet në listë për çdo iterim është vlera në indeksin i.
- Ky ndryshim ndodh sepse po vendosim një vlerë të re në `numra[i]`.

Vlera e “vjetër” e Indeksit:

- Vlera e “vjetër” në të djathtë të ekuacionit është e shtuar me i , pastaj ruhet si vlera e re në numra[i].

Emërtimi i Variablit i

- Variabli i përdoret zakonisht për të treguar variablin e indeksit në loops.
- Në loops të ngulitur (nested loops), mund të përdoren variabla të tjerë si j ose k .

Pse të Përdorësh Vlerën e Indeksit për të Iteruar mbi një Listë në Python?

- Përdorimi i indeksit për të iteruar mbi një listë lejon modifikimin e vlerave individuale të listës.
- Indekset janë gjithashtu të dobishme kur iteroni mbi disa lista të lidhura me njëra-tjetrën.

Shembull: Përdorimi i Indeksit për të Modifikuar Vlerat

- Për të modifikuar vlerat e një liste, shpeshherë duhet të përdorni indeksin:

```
# Lista me pikët e studentëve  
piket = [10, 15, 20, 25]  
  
# Rritja e çdo pike me 5  
për i në range(len(piket)):  
    piket[i] = piket[i] + 5  
  
# Pikët pas përditësimit  
print(piket)  # Output: [15, 20, 25, 30]
```


Shembull: Iterimi mbi Lista të Lidhura

- Kur keni disa lista të lidhura, përdorimi i indeksit ju lejon të qaseni në vendet përkatëse në secilën listë:

```
# Lista me emra qytetesh dhe temperaturat përkatëse
```

```
qytetet = ["Tiranë", "Durrës", "Shkodër", "Vlorë"]
```

```
temperaturat = [30, 28, 25, 27]
```

```
# Printimi i qyteteve me temperaturat përkatëse
```

```
për i në range(len(qytetet)):
```

```
    print("Temperatura në", qytetet[i], "është", temperaturat[i])
```


Iterimi mbi Lista me Indeks

- Përdorimi i indeksit për të kryer operacione të caktuara në çdo element të listës:

```
# Lista me çmimet e produkteve në treg  
cmimet = [100, 200, 300, 400]
```

```
# Ulja e çmimit me 10% për çdo produkt  
për i në range(len(cmimet)):  
    cmimet[i] = cmimet[i] * 0.9
```

```
# Çmimet pas uljes  
print(cmimet)  # Output: [90, 180, 270, 360]
```


- **Fleksibiliteti:** Indeksi ju lejon të qaseni dhe modifikoni vlerat e caktuara në listë.
- **Lidhjet ndërmjet Listave:** Kur keni lista të shumëfishta me të njëjtën gjatësi, indeksat ju lejojnë të iteroni mbi to në mënyrë të sinkronizuar.
- **Përdorimi i të Gjitha Listave:** Në shembullin e mësipërm, mund të përdorni ose gjatësinë e listës qytetet ose vendet për të përcaktuar kufijtë e “for loop”, duke marrë të njëjtin rezultat.

